

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Leielandscholen Campus OLV Vlaanderen Kortrijk te KORTRIJK

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 34835
Instelling Leielandscholen Campus OLV Vlaanderen Kortrijk
Directeur Christelle DUCHI
Adres Beverlaai 75 - 8500 KORTRIJK
Telefoon 056-24.96.51
Fax 056-24.96.57
E-mail ovvk@leielandscholen.be
Website <http://www.olvvlaanderen.be>

Bestuur van de instelling VZW Leielandscholen
Adres Beverlaai 75 - 8500 KORTRIJK

Scholengemeenschap SGKSO Groeninge
Adres Doorniksesteenweg 157 - 8500 KORTRIJK
CLB Vrij CLB Groeninge
Adres Kasteelstraat 27 - 8500 KORTRIJK

Dagen van het doorlichtingsbezoek 26/11, 27/11, 29/11, 30/11/2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 30-11-2012
Datum bespreking verslag met de instelling 17-12-2012

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Johanna Coeman
Teamleden Wouter Schelfhout
Marie-Rose Van Nooten
Liesbet Waumans

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Engels en Frans in de basisvorming en het specifiek gedeelte en Duits in het specifieke gedeelte van aso derde graad Economie-moderne talen en Latijn-moderne talen (leerplannummers D/2006/030, D/2006/041, D/2006/005)	7
3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad, tweede graad en de derde graad aso (lplnrs 2009/037;1999/026;2001/006)	10
3.1.1.3 Latijn in het optionele gedeelte van 1 A en van de basisoptie Latijn, Grieks in de basisoptie Grieks-Latijn, Latijn in aso derde graad in de studierichtingen Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde en Grieks in aso derde graad in de studierichting Grieks- Latijn (2011/001, 2006/038)	11
3.1.1.4 Socio-economische initiatie in de eerste graad basisoptie Moderne wetenschappen (2006/015), economie in de tweede graad aso Economie (2006/050) en in de derde graad aso Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen en Economie-wiskunde (2006/051)	13
3.1.1.5 Nederlands in de basisvorming van aso derde graad Economie-moderne talen en Latijn- moderne talen (D/2006/008)	16
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	17
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	18
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	19
4.1 Professionalisering	19
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	19
4.2 Welzijn.....	19
4.3 Begeleiding.....	19
4.3.1 Leerbegeleiding	19
4.4 Evaluatie.....	21
4.4.1 Evaluatiepraktijk	21
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	23
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	25
6.1 Wat doet de school goed?.....	25
6.2 Wat kan de school verbeteren?	25
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	25
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	26
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	26
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De campus Onze-Lieve-Vrouw-van-Vlaanderen van de Leielandscholen is een aso-school met een gunstige startpositie. De school trekt leerlingen aan uit de hogere socio-economische milieus en heeft een stabiele leerlingenpopulatie. Er zijn relatief weinig leerlingen die later instromen. Deze contextgegevens zijn niet onbelangrijk om de goede studieresultaten die de school voorlegt, ook in het vervolgonderwijs, te verklaren. Het onderzoek door de onderwijsinspectie toont evenwel dat de school dringend aansluiting moet vinden bij meer activerend en competentiegericht onderwijs.

Een deel van het schoolgebouw is dringend aan renovatie toe en ook de materiële uitrusting is voor optimalisering vatbaar. Het masterplan van de scholengroep laat daartoe evenwel weinig eigen beleidsruimte. Recentelijk werd begin gemaakt van een inhaalbeweging voor de ict-uitrusting, maar ook daar is nog een ruime groeimarge.

Voor wat het erkenningsonderzoek betreft is het oordeel voor klassieke talen, economie, sociaal economische initiatie en geschiedenis 'voldoet'. Toch geldt globaal voor deze vakken de opmerking dat er werk moet gemaakt worden van meer competentiegericht onderwijs en dat werkvormen en methodes moeten gehanteerd worden die nog beter aansluiten bij de leerplandoelstellingen. Vakgroepgebonden werden er wel al een aantal kwaliteitsvolle aanzetten op dit vlak uitgewerkt die mee een basis kunnen vormen voor de verdere ontwikkeling. De interactieve en communicatieve benadering van de onderwijspraktijk wordt wel bevorderd door het gebruik van het digitaal leerplatform, maar ook daar zijn vakgebonden verschillen. Voor de vakken die niet voldoen, Nederlands en Frans in de basisvorming van de derde graad en Engels, Duits, Frans binnen het specifiek gedeelte voor de pool moderne talen, geldt dat bovenop die opmerkingen vooral werk moet gemaakt worden van leerplanrealisatie, van een beter evenwicht tussen kennisgericht en competentiegericht onderwijs en van een valide leerlingenevaluatie. Deze tekorten in het erkenningsonderzoek staan in rechtstreeks verband met de problemen die opduiken in het kwaliteitsonderzoek en in het onderzoek naar het beleidsvoerend vermogen.

Het kwaliteitsonderzoek, dat focust op hoe er op de school gewerkt en samengewerkt wordt en hoe doelgericht, effectief en dynamisch dat verloopt, toont aan dat de socio-emotionele begeleiding een sterke troef is binnen de begeleiding van leerlingen. De leerbegeleiding daarentegen is weinig doelgericht uitgewerkt en berust, behalve in de eerste graad, bij de vakleraren. Ook leren leren valt na de eerste graad stil, waardoor het zelfgestuurd en onderzoekend leren niet consequent en consecutief ontwikkeld wordt. Op het gebied van remediëring werden ook reeds een aantal waardevolle initiatieven genomen. Het beleid heeft recent een ontwerpversie van een nascholingsplan ontwikkeld.

Op het vlak van leerlingenevaluatie heeft de school in vergelijking met de vorige doorlichting wel vooruitgang geboekt. Zo is voor een aantal vakken overgeschakeld naar gespreide evaluatie en introduceert men aarzelend nieuwe vormen van evaluatie. Algemeen overheerst nog de productevaluatie en kennisreproductie. Een visietekst met schoolbrede afspraken betreffende een evaluatie die gekoppeld is aan eindtermen en leerplannen, ontbreekt voorlopig nog.

Het onderzoek naar het beleidsvoerend vermogen toont een organisatorisch sterk beleid. Pedagogisch is er evenwel een gebrek aan visieontwikkeling. Strategieën om voor onderwijsvernieuwingen een breed draagvlak te creëren, ontbreken. De gebrekkige aansturing van de graadoverstijgende vakgroepwerking heeft een negatief effect op de ontwikkeling van verticale leerlijnen, een knelpunt dat in het vorige doorlichtingsverslag vermeld werd. De vakgroepwerking focust onvoldoende op hedendaagse onderwijskundige onderwerpen als competentieleren, leerlijnen, transparante evaluatiecriteria, vakkendoorbreekende samenwerkingsverbanden. Toch heeft de school in een aantal vakgebieden gedreven leraren die vernieuwingen vorm geven. Ontegensprekelijk opent dit perspectieven om samen met de collega's die veranderingsbereid zijn, de tradities en routines om te buigen tot meer afstemming op hedendaags onderwijs.

De school staat open voor kwaliteitsverbetering, maar momenteel zijn er nog geen sporen van een systematische interne kwaliteitszorg. De inspectie besluit de doorlichting met een gunstig advies beperkt in de tijd. Het engagement van de directieleden en het dynamisch lerarenteam bieden garantie om de werkpunten aan te pakken en de kwaliteitszorg tot element van de schoolcultuur te maken.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	geschiedenis	Latijn
Graad 1 Grieks-Latijn	geschiedenis	Grieks, Latijn
Graad 1 Latijn	geschiedenis	Latijn
Graad 1 Moderne wetenschappen	geschiedenis	socio-economische initiatie
Graad 2 ASO Economie	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	Engels, Frans, geschiedenis, Nederlands	Duits, economie, Engels, Frans
Graad 3 ASO Economie-wetenschappen	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Economie-wiskunde	geschiedenis	economie
Graad 3 ASO Grieks-Latijn	geschiedenis	Grieks, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	Engels, Frans, geschiedenis, Nederlands	Duits, Engels, Frans, Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wetenschappen	geschiedenis	Latijn
Graad 3 ASO Latijn-wiskunde	geschiedenis	Latijn

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 *Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?*

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 **Engels en Frans in de basisvorming en het specifiek gedeelte en Duits in het specifieke gedeelte van aso derde graad Economie-moderne talen en Latijn-moderne talen (leerplannummers D/2006/030, D/2006/041, D/2006/005)**

Voldoet niet

De leerplanrealisatie voldoet voor de basisvorming voor het vak Engels. De leerplandoelen worden niet gerealiseerd voor Frans in de basisvorming en voor Frans en Engels in het specifieke gedeelte. De leerplandoelen Duits in het specifieke gedeelte voldoen niet. Voor Frans ontbreekt het beoordelend behandelen van teksten. Voor Frans en Duits wordt de taalkundige component onvoldoende geïntegreerd aangeboden. Bij de realisatie van de specifieke eindtermen ontbreekt de invalshoek van de taal als systeem evenals de onderzoekscompetentie. Behalve voor Engels peilt de evaluatie niet naar het hoger beheersingsniveau dat in de pool Moderne talen beoogd wordt. Het gebrek aan coherentie tussen de moderne talen heeft een zwakke profilering van de pool Moderne talen tot gevolg.

Onderwijsaanbod De vier basisvaardigheden (luisteren, lezen, schrijven, spreken) worden voor Engels evenwichtig geïntegreerd in het leerstofaanbod. Het verwerkingsniveau spoort er met de eindtermen van de basisvorming. De ontwikkeling van communicatieve en interculturele competentie wordt vanuit gevarieerde tekstsoorten gestimuleerd. De specifieke eindtermen komen enkel in projectvorm aan bod in het tweede leerjaar.

In alle talen wordt de ontwikkeling van de luistervaardigheid bevorderd door het vlot en verzorgd taalgebruik van de leraren en het doorgaans consequent gebruik van de doeltaal in de interactie met de leerlingen.

Enkele doelen m.b.t. de interculturele component worden op authentieke wijze gerealiseerd door de organisatie van een studieuittap en/of een project.

Voor het vak Frans voldoet de basisvorming niet. De taaltaken zijn zelden geformuleerd op beoordelend niveau zowel wat het aanbrengen van de receptieve als van de productieve vaardigheden betreft. Compensatiestrategieën, luister-, lees-, spreek- en schrijftechnieken, transfereren, reflecteren over talen komen onvoldoende aanbod. De leerplandoelen m.b.t. de specifieke eindtermen worden onvoldoende aangewend om de pool Moderne talen te profileren. Maar ook het leerstofaanbod is onvoldoende afgestemd op de realisatie van de specifieke eindtermen zoals voorgesteld in het leerplan. Vooral het luik 'taal als systeem' ontbreekt. Hierdoor komt de profilering van de studierichtingen met Moderne talen onvoldoende tot stand. Dat leidt tot een curriculum en examens die bijna identiek zijn voor studierichtingen met en zonder Moderne talen. Er zijn enkele aanzetten tot verbreding van de communicatieve vaardigheden uit de basisvorming op een hoger beheersingsniveau. De beoogde verdieping van de reflectie op communicatie, taal en cultuur komt niet tot stand.

Zowel voor Frans als voor Duits wordt de taalkundige component in het vaardigheidsonderwijs onvoldoende geïntegreerd aangeboden. De woordenschatopbouw is voor de beide vakken hoofdzakelijk gericht op de kennis van woordenlijsten op zich en minder op het gebruik ervan in relevante communicatieve taalsituaties. Het systematisch aanleren van grammatica wordt onvoldoende reflectief en functioneel aangeboden. Het reproduceren van woordenschat en grammatica wordt gedrild eerder dan het hanteren van specifieke formuleringen in een bepaalde tekstsamenhang. Het efficiënt gebruik van schriftelijke modellen als hulpmiddelen zoals tekstvoorbeelden met bouwstenen, digitale briefmodellen, spreekplannen e.d is niet ingeburgerd. Voor het vak Duits in het bijzonder ontbreekt het herkennen van taalverwante woorden, het efficiënte gebruik van grammaticale schema's en het decoderen van stapelwoorden.

Voor Frans en Duits wordt de schrijfvaardigheid geoefend met de nadruk op de lexicale en grammaticale correctheid. Instructies en criteria zijn niet altijd duidelijk. De criteria die gebruikt worden om feedback te geven op de spreekvaardigheid variëren van zeer algemeen tot taalspecifiek.

Op schoolniveau werd geen referentiekader gecreëerd voor de methodologische aanpak van de onderzoekscompetentie. Er is nog geen overzicht van welke onderzoeksvaardigheden de leerlingen gebruiken in de verschillende vakken. Hoewel er nascholing werd gevolgd in het kader van de realisatie van de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie heeft de vakgroep moderne talen nog geen pool- of een vakoverstijgend concept uitgewerkt. Er wordt niet aangesloten bij de visie op leren leren van de verschillende leerplannen. In het tweede leerjaar voeren de leerlingen voor het vak Engels een waardevolle projectopdracht vanuit linguïstisch of literair oogpunt. De procesevaluatie en de (zelf)reflectie van de opdracht kunnen nog worden verfijnd. Omdat de vakgebonden specifieke eindtermen moderne talen niet doordacht worden aangeboden in de overige talen, leren de leerlingen de taalphenomenen onvoldoende verdiepend bestuderen, beschouwen, verwerken en uitdrukken in de verschillende talen. De leerlingen missen zo het inzicht in de taal als systeem, in de relatie met taal en cultuur en in de wijze waarop communicatie functioneert. Zij verwerven onvoldoende talige autonomie om de eigen talige competenties verder zelfstandig te ontwikkelen.

Evaluatiepraktijk

Positief is de samenwerking tussen de leraren om de toetsen en examens horizontaal op te stellen. De puntenverdeling kennis en vaardigheden is niet altijd even duidelijk. Op welke manier de vakgebonden attitudes worden mee betrokken in de evaluatie is onvoldoende transparant. Voor evalueren van het dagelijks werk worden uitgebreide toetsen opgesteld die een volledig lesuur beslaan. De opdrachten overstijgen zelden het reproductieniveau. Dit manifesteert zich in contextloze oefeningen die focussen op één bepaald aspect van taalbeheersing, vertalingen en een overwegend reproductieve vraagstelling voor literatuur en cultuur. Het gewicht van de beoordeling van attitudes is onduidelijk en leidt tot de vertekening van het resultaat. De vele en steeds terugkerende tekorten voor Frans tonen aan dat leraren nog onvoldoende reflecteren over de invulling van het onderwijs- en leerproces.

De evaluatie peilt niet naar het hoger beheersingsniveau dat in de pool Moderne talen beoogd wordt. Zij is grotendeels identiek met de evaluatie in de studierichtingen van de niet-Moderne Talen. Doelen die betrekking hebben op de specifieke eindtermen worden – met uitzondering van het project rond de onderzoekscompetentie voor het vak Engels – zelden geëvalueerd.

Leerbegeleiding In hun lessen creëren de leraren een veilig en harmonisch leerklimaat. Zij houden rekening met specifieke onderwijsbehoeften en bieden begeleiding in geval van tegenvallende leerprestaties. Vooral de leraren Frans trachten de leerlingen bij te sturen door middel van remediërende (vakantie)taken, waarbij doorgaans de grammatica opnieuw moet herhaald en/of geoefend. De uitgestelde proeven voor het vak Frans volgen niet altijd de opgelegde wettelijke criteria, maar zijn bedoeld als tweede kans en dus niet verantwoord.

Behalve voor Engels bevatten de curricula te weinig onderwijsactiviteiten die bijdragen tot de groei naar zelfgestuurd en zelfverantwoordelijk leren. Ter ondersteuning van het leren leren investeren de vakgroepen Frans en Duits te weinig in het selecteren en opmaken van gestructureerd studiemateriaal, in een helder taalgebruik en in het formuleren van doeltreffende en realiteitsgetrouwe opdrachten.

De schoolleiding volgt de leerbegeleiding op klas- en vakniveau onvoldoende op. Voorbeelden van goede praktijk worden onvoldoende gemultipliceerd.

Uitrusting De school heeft gezorgd voor een elektronische leeromgeving die leraarafhankelijk wordt ingezet. Sommige leraren communiceren digitaal met de leerlingen.

Het gebruik van online woordenboeken is ingeburgerd in het vak Engels en draagt bij tot de ontwikkeling van de taalleervaardigheid.

Een aantal lokalen zijn uitgerust met de nodige minimale materiële vereisten. In een groot aantal leslokalen ontbreken woordenboeken, multimediamateriaal en een stabiele internetverbinding.

Deskundigheidsbevordering De school stuurt de vakgroepwerking aan vanuit de initiatieven van scholengroep wat resulteert een prioriteitstelling van te volgen nascholing. De vakgroep treedt te weinig op als initiatiefnemer van de verticale samenhang in het curriculum en de interpretatie van het leerplan. Leerlijnen zijn nog niet ontwikkeld.

Tussen de vakgroepen Engels en Frans komen geen kruisverbindingen tot stand die noodzakelijk zijn voor een doelmatige realisatie van de poolgebonden specifieke eindtermen en de onderzoekscompetentie in het bijzonder.

3.1.1.2 Geschiedenis in de eerste graad, tweede graad en de derde graad aso (Iplnrs 2009/037;1999/026;2001/006)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet op het vereiste niveau van inzicht en toepassing van de aangereikte leerinhouden. De leerplancriteria voor keuze en ordening van de leerinhouden worden in voldoende mate gerespecteerd. De studieresultaten voor geschiedenis voldoen. De overgrote meerderheid van de leerlingen slaagt.

Onderwijsaanbod In de eerste graad wordt voldoende aandacht besteed aan het referentiekader van tijd, ruimte en socialiteit, maar verder wordt dit kader niet systematisch geconcretiseerd bij de studie van de samenlevingen. In de tweede en de derde graad worden de historische periodes aan de hand van de meest kenmerkende inhouden bestudeerd en men respecteert voldoende de leerplancriteria voor de keuze en de ordening van de leerinhouden. Alle historische inhouden worden voldoende in tijd en ruimte gesitueerd en er is opvallende aandacht voor continuïteit en discontinuïteit. Het conceptuele karakter wordt voldoende gerespecteerd. Het begrippenkader wordt geïntegreerd opgebouwd, maar er wordt in elke graad nog te weinig aandacht besteed aan toepassingen in nieuwe contexten. De historische vaardigheden worden in elke graad voldoende beoefend, doch dit gebeurt nog overwegend gestuurd. Ondanks de duidelijke gerichtheid op het beoefenen van de vaardigheden wordt het graadvereiste niveau niet steeds bereikt (E17-21). In de eerste graad en het eerste leerjaar van de tweede graad vormen het leerboek en het leerwerkboek de basis van het onderwijsproces. Daar zorgen zoekopdrachten voor het verwerken van de leerinhouden en het oefenen van de historische vaardigheden. De verzorgd samengestelde leerlingencursus die aangevuld wordt met historische documenten en bronnen vormt de basis voor het onderwijsproces in de volgende jaren. De onderzoeksopdrachten en -taken zijn steeds verzorgd opgesteld. Ze zijn soms strikt gerelateerd aan de theorie maar in andere taken wordt dan weer een meer domeinoverstijgende benadering zichtbaar. Waardevol is de opdracht in de derde graad dat bij de presentatie naar medeleerlingen toe een aantal stellingen moeten geformuleerd worden die het onderbouwd argumenteren van de leerlingen bevordert.

Evaluatiepraktijk De evaluatie wordt permanent genoemd, maar gebeurt veeleer gespreid. Taken, grotere eindwerken (III), toetsen en grote tests zijn verzorgd opgesteld en vormen het geheel van de evaluatie. De verhouding in het peilen naar kennis, inzicht en vaardigheden is correct afgestemd en de beoordelingsnormen zijn transparant. De evaluatie blijft in de eerste graad nog te veel gefocust op het reproductief en regressief-inductief denken betreffende de historische feiten zelf. In de tweede en de derde graad peilt ze reeds meer aantoonbaar naar duiding van deze feiten in bredere contexten van historisch besef of het progressief-deductief denken. Toepassingen van bronnenanalyse, historisch speur- en denkwerk en historische methode worden geëvalueerd in de talrijke onderzoeksopdrachten, maar dit gebeurt niet steeds op het vereiste niveau. De validiteit zal nog verhogen indien vraagstelling en de beoordelingsnormen nog meer aansluiten bij de leerdoelen en daarmee bij de eindtermen. Vernieuwend is de consequente aandacht voor open boek testen, waar verbanden en inzichten de inzet vormen.

Leerbegeleiding Daar waar in de eerste graad het leerboek nog overwegend het onderwijsproces bepaalt, is het in de tweede en de derde graad voldoende duidelijk dat de leerinhouden meer in functie van de te realiseren eindtermen worden aangeboden. Toch verloopt het leerproces nog overal overwegend leraargestuurd.

De leerlingencursussen bevatten studietips en informatie over wat de leerlingen moeten kennen en kunnen ter voorbereiding van de evaluatie. Na elk thema wordt ook in een synthese voorzien. Een gerichte strategie voor de ontwikkeling van centraal aangestuurd en begeleid leren naar zelfstandig, probleemoplossend leren ontbreekt. Het klasmanagement ondersteunt eveneens het leerproces. Het focust op kennisoverdracht en verloopt leraargestuurd volgens de socratische methode. Een aantal gemotiveerde leraren die individuele leerbegeleiding en remediëring organiseren op basis van vrijwilligheid zijn inspirerend voor de gerichte veranderingen in de hele vakgroep.

Uitrusting De school beschikt over voldoende leermiddelen die noodzakelijk zijn om het geschiedenisonderwijs kwaliteitsvol te organiseren. Zelf samengestelde cursussen (III) verzorgde notities, syntheses en powerpointpresentaties (III,II,I) bevorderen en ondersteunen het leerproces. Naslagwerken (bijv. historische atlas), audiovisuele bronnen en ICT worden ingezet voor het aanleren van de vaardigheden en het beoefenen van de historische methode.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep vergadert pas recentelijk graadoverstijgend en behandelt overwegend organisatorische thema's. De talrijke opdrachtenwissels, vooral in de eerste graad, zijn zeker mede verantwoordelijk voor de veeleer leerboekgerichte aanpak. Het feit dat er overwegend per graad werd vergaderd, zorgt dan weer voor het ontbreken van leerlijnen en de consequente opbouw van het meer zelfstandig leren en het beheersen van onderzoeksstrategieën.

Recentelijk heeft de vakgroep evenwel zelf een koersverandering ingezet, die door het enthousiasme van de betrokken leraren zeker succesvol zal verdergezet worden. Een aantal leraren is gemotiveerd en stelt zich constructief op om het onderwijsproces en de evaluatie, leerplangericht bij te sturen. Dank zij hun pedagogisch- didactische professionalisering inspireren ze de vakgroepwerking.

3.1.1.3 Latijn in het optionele gedeelte van 1 A en van de basisoptie Latijn, Grieks in de basisoptie Grieks-Latijn, Latijn in aso derde graad in de studierichtingen Grieks-Latijn, Latijn-moderne talen, Latijn-wetenschappen en Latijn-wiskunde en Grieks in aso derde graad in de studierichting Grieks-Latijn (2011/001, 2006/038)

Voldoet

De leerplandoelstellingen en de leerplaninhouden worden in voldoende mate gerealiseerd, zowel voor Grieks als voor Latijn. De evaluatie is voldoende valide. De infrastructuur en de uitrusting voldoen.

Onderwijsaanbod In de eerste graad verloopt de overstap naar het nieuwe leerplan en de bijhorende aanpassingen in de leerplanrealisatie zorgvuldig en op basis van overleg in de vakgroep. Nagenoeg alle leerplaninhouden worden evenwichtig aangeboden. Voor grammatica worden nieuwe leerinhouden wel nog voornamelijk aangebracht buiten zinsverband, maar voor het verwerken en het inoefenen werden belangrijke stappen gezet m.b.t. een

geïntegreerde aanpak en functioneel taalonderwijs. Het lexicaal onderwijs wordt nog zeer traditioneel verwerkt, ondanks de goede aandacht voor het voortleven van het klassieke vocabularium. Lectuur krijgt recentelijk een veel centralere plaats in het leerproces en de hoeveelheid voldoet. De vakgroep heeft de keuze gemaakt voor een lineaire lectuurmethode die over het volledige curriculum consequent en gelijkgericht wordt gehanteerd, maar ze wordt nog niet systematisch en expliciet aan de leerlingen aangeleerd. Toch geeft de vakgroep aan dat de leesvaardigheid van de leerlingen aanzienlijk is verhoogd. Het leesproces verloopt zeer vertaalgericht, zodat heel wat tekstbegrip bij de leerlingen tot stand komt via de vertaling en niet uit de Griekse of Latijnse brontekst. Cultuur krijgt voldoende gewicht. De brede aandacht voor beeldmateriaal vormt een meerwaarde.

In de derde graad komen alle literaire aspecten voldoende aan bod. De spreiding van de aspecten over de beide leerjaren voor Latijn is evenwel niet optimaal. Voor beide vakken is het lesmateriaal degelijk uitgewerkt, met aandacht voor onder meer de literaire genres, inleidingen, tekstbespreking, stilistiek en receptie. Globaal wordt elk leerplanaspect met voldoende lectuur behandeld, zij het dat voor Latijn in beide leerjaren de hoofdauteurs Vergilius en Tacitus ietwat beperkt aan bod komen. M.b.t. lectuur gelden voornamelijk dezelfde opmerkingen als in de eerste graad. Voor Grieks blijkt de leesvaardigheid van de leerlingen evenwel zeer beperkt. Zij beschikken over onvoldoende functionele grammaticakennis voor de morfologische analyse. De verklaring moet worden gezocht in de taalopbouw van de tweede graad.

De school heeft pas recentelijk initiatieven genomen m.b.t. de realisatie van de specifieke eindtermen over de onderzoekscompetentie. Binnen de vakgroep klassieke talen werden alle opdrachten geïnventariseerd. Er blijkt onvoldoende opbouw vanuit de tweede graad ter zake. Voor Grieks en Latijn in III,1 zijn de opdrachten meer gericht op begeleid zelfstandig leren dan op onderzoeken. In III,2 Latijn is er een herwerking naar een opgave waarin de verschillende fases van het leren onderzoeken aan bod komen. Door deze positieve evolutie leiden de eerdere vaststellingen niet tot een in de tijd beperkt gunstig advies. Het is evenwel van belang de kwaliteit en het proces van deze opdrachten te sturen en te bewaken.

Evaluatiepraktijk

In de eerste graad verliep de evaluatie tot vorig schooljaar veeleer traditioneel. Ondanks de gewijzigde lesaanpak ten gevolge van het vernieuwde leerplan was de evaluatie nog sterk gericht op het bevragen van grammaticale items buiten functionele context en sloot ze weinig aan bij het leerproces van de leerlingen. Vanaf het huidige schooljaar is werk gemaakt van een meer geïntegreerde evaluatie van grammatica en lectuur. Vocabularium wordt zeer frequent getoetst. Het gewicht ervan in de cijfers dagelijks werk met 50 % is groot. Dat betekent namelijk dat het een kwart van het jaarcijfer uitmaakt.

In de derde graad zijn de repetitietoetsen over vocabularium en grammatica niet geïntegreerd in lectuur en ze krijgen ook nog een aanzienlijk gewicht in de cijfers dagelijks werk. De examens zijn volledig afgestemd op lectuur. Er wordt gepeild naar vertaling en tekstinhoud, grammaticale verklaring en tekstbespreking.

In beide graden zijn er toetsen over leesvaardigheid. Deze zouden evenwel nog frequenter kunnen worden aangeboden, zodat ze een vast element in het leerproces van de leerlingen vormen. In parallelle lesgroepen legt men identieke toets- en examenopgaven voor.

Leerbegeleiding In alle lesgroepen heerst een rustig leer- en werkklimaat, met een vlotte interactie tussen leraar en leerlingen. Er zijn voor de eerste graad studietips uitgeschreven en in de voorbereiding van de examens krijgen de leerlingen een leerstofoverzicht. Het uitgewerkte lesmateriaal, het theoretisch aanbrengen van nieuwe leerinhouden en het vertaalgerichte leesproces laten evenwel weinig ruimte voor leerlingenactieve werkvormen en probleemoplossing. De opdrachten voor het realiseren van de specifieke eindtermen over leren onderzoeken zijn zeer leraargestuurd en de kwaliteit en de diepgang van de verwerking worden niet altijd bewaakt.

Uitrusting Het vaklokaal is uitgerust met voldoende digitale middelen die geregeld worden gebruikt. Ook de andere vereiste leermiddelen zijn aanwezig. De aankleding van het lokaal verwijst op een aangename manier naar de klassieke wereld.
Het gebruik van het digitale communicatieplatform vindt ingang, maar kan nog worden geoptimaliseerd.

Deskundigheidsbevordering De professionalisering van de leraren gebeurt intern door de intense samenwerking en uitwisseling van lesmateriaal. Extern participeert men geregeld aan het lokale nascholingsaanbod. In het kader van het nieuwe leerplan van de eerste graad volgt de volledige vakgroep nascholing.

3.1.1.4 Socio-economische initiatie in de eerste graad basisoptie Moderne wetenschappen (2006/015), economie in de tweede graad aso Economie (2006/050) en in de derde graad aso Economie-moderne talen, Economie-wetenschappen en Economie-wiskunde (2006/051)

Voldoet

De leerplanrealisatie is nagenoeg volledig voor socio-economische initiatie in de eerste graad en economie in de tweede en derde graad. De evaluatie is voldoende valide.

Onderwijsaanbod De leerplandoelen voor socio-economische initiatie in de eerste graad worden voldoende gerealiseerd. Er wordt vooral gebruik gemaakt van actieve onderwijsleergesprekken en levendig frontaal doceren. Daarnaast werkt de vakgroep aan de uitwerking van een leerlijn begeleid zelfstandig leren die loopt tot het zesde leerjaar. Er wordt in 1,2 gestart met enkele kleine opdrachten waarbij de leerlingen onder begeleiding bepaalde leerinhouden toepassen. Er is echter nog groeimarge voor een meer diepgaande uitwerking hiervan. Verder wordt op relevante wijze aandacht besteed aan de integratie van actualiteit. De leerlingen werken ook aan twee goed uitgewerkte projecten (sport en gezondheid) waarbij er voldoende samenwerking is met de component Wetenschappelijk werk uit het leerplan. Bij deze projecten wordt echter nog vaak gestuurd door de leraren via het onderwijsleergesprek en blijft de aandacht voor zelfstandig werk beperkt waardoor de diepgang van de leerplanrealisatie op dat vlak beperkt blijft.

De eindtermen en leerplandoelen voor economie in de tweede graad worden voldoende gerealiseerd. Ook hier maken de leraren gebruik van actieve onderwijsleergesprekken en levendig frontaal doceren. De

vakgroep zoekt in de tweede graad nog naar een evenwichtige spreiding van de boekhoudkundige leerinhouden over II,1 en II,2 zonder dat dit al te veel druk zou zetten op de leerplanrealisatie. Daarnaast werkt de vakgroep aan de uitwerking van een concrete leerlijn op het vlak van de integratie van actualiteit met een geleidelijke toename van complexiteit (op het vlak van zelf opzoeken, verwerken, bediscussiëren, presenteren). Er werden al heel wat kwaliteitsvolle stappen in die richting gezet. Verder is er een groeiende aandacht voor begeleid zelfstandig leren via een aantal relevante opdrachten met een positief effect op de diepgang van de leerplanrealisatie. Door deze opdrachten wordt ook een eerste basis gelegd voor het werken aan onderzoekscompetentie. Door drukke klassen zou het in II,1 echter moeilijker zijn om de initiatieven op dat vlak verder uit te bouwen.

De eindtermen en leerplandoelen voor economie in de derde graad worden voldoende gerealiseerd. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van opdrachten. In III,1 gaat het om de analyse van een onderneming op basis van een interview, de uitwerking van een ondernemingsplan, een zoekopdracht rond financieringsbronnen. Daarnaast wordt de leerlijn op het vlak van de integratie van actualiteit verdergezet. Actualiteit wordt ook voldoende gebruikt als basis voor het opstarten van de les. In III,2 culmineert deze aandacht voor een diepgaande uitwerking van de leerplanrealisatie in een opdracht rond economische groei waarmee gericht wordt gewerkt aan onderzoekscompetentie. Het gaat daarbij in een eerste fase om een individueel werk, waarna de leerlingen in groepjes samenkomen om hun inzichten met betrekking tot 5 zelfgekozen indicatoren toe te passen en te confronteren. Deze opdracht wordt gedurende 7 lesuren begeleid in de ict-klas zelf. Verdere afwerking is dan thuiswerk. De leerlingen worden tussentijds aangezet tot zelfevaluatie. Bij deze aanpak moeten de leerlingen zich voldoende oriënteren op een onderzoeksprobleem door gericht informatie te verzamelen, te ordenen en te bewerken (SET16). Als deel van de rapportering en evaluatie moeten de leerlingen zich in groep verantwoorden voor de gemaakte keuzes, wat gepaard gaat met de nodige confrontatie van standpunten (SET18). Door de begeleiding in de klas is er ook voldoende aandacht voor het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van de onderzoekopdrachten (SET17). De criteria voor de evaluatie zijn voldoende transparant. Bij het geheel van deze aanpak is er echter nog groeimarge om de diepgang te verhogen van het toewerken naar onderzoeksvragen (SET16) en van de mate waarin op basis van de gevonden informatie kritisch moet worden doorgedacht (SET 18). Verder blijft de tussentijdse procesevaluatie, wat gepaard gaat met bijkomende leerkansen, nog beperkt.

Het realiteitsgerichte karakter van de lessen wordt verhoogd via een relevante integratie van de actualiteit en door een aantal bedrijfsbezoeken. In de derde graad hebben de leerlingen in de studierichting Economie-moderne talen en Economie-wiskunde een vijfde complementair uur waarin een bedrijfsspel wordt gespeeld en het boekhouden wordt uitgediept. In de seminarie-uren kunnen de leerlingen kiezen voor de uitvoering van een mini-onderneming.

Evaluatiepraktijk

De evaluatie is voldoende representatief voor het geheel van de leerplandoelen en voldoende transparant en eenduidig te begrijpen. Er is in de tweede en derde graad aandacht voor zowel reproductieve vragen, als toepassingsvragen en inzichtelijke vragen. Toch gaat er in de eerste en tweede graad minder aandacht naar inzichtelijke vragen (evenwicht). In I,2 kan de meerwaarde van de permanente evaluatie, die in de feiten neerkomt op gespreide evaluatie, in vraag worden gesteld. In II,2 is er nog een bijkomend paasexamen waardoor ook daar de evaluatie gespreid wordt. Tussen de tweede en derde graad gaat de verhouding dagelijks werk-examen van 40/60 naar 30/70. Binnen deze context kan er niet steeds een voldoende zicht op de mogelijkheden van de leerlingen worden verkregen en kan de overgang tussen de graden voor een aantal leerlingen te bruusk verlopen.

De evaluatie van de opdracht op vlak van onderzoekscompetentie verloopt transparant. Via een logboek kunnen de vorderingen worden opgevolgd. Er is ook een aanzet tot procesevaluatie doordat leerlingen zichzelf in de loop van het proces twee keer beoordelen. Er wordt op dat moment echter geen formele feedback door de leraren gegeven. Dit gebeurt wel voortdurend informeel tijdens de werkzaamheden in de klas en volledig op het einde van het leerproces.

Leerbegeleiding

De leraren ondersteunen de leerlingen bij hun leerprocessen. Door de instroom in II,2 van leerlingen die geen economie hebben gehad, moeten de basisbeginselen van het boekhouden daar steeds herhaald worden. De instromers worden dan extra opgevolgd. Verder is er een specifiek inhaalpakket voor instromers in III,1 tijdens de zomervakantie. Waar nodig wordt gericht geremedieerd via bijkomende oefeningen en bijlessen. Deze informatie wordt genoteerd in het leerlingvolgsysteem. De resultaten voor economie op het einde van het schooljaar waren de laatste jaren overwegend goed. Toch halen een aantal leerlingen op het einde van II,2 tekorten voor andere hoofdvakken dan economie waardoor ze een B-attest krijgen en/of worden geadviseerd om over te schakelen naar een studierichting in het tso. Een deel van de ouders/leerlingen kiest er dan systematisch voor om dit rechtmatige advies naast zich neer te leggen en in de school het jaar over te zitten.

Alle leraren schenken aandacht aan het geven van studietips en aan de nodige herhaling voor en feedback na toetsen en examens. Er wordt leraargebonden aandacht geschonken aan studievaardigheden zoals het leren schematiseren. Er werd echter nog geen graduele leerlijn uitgewerkt waarbij elke leraar verder bouwt en herhaalt waar nodig.

Uitrusting De materiële uitrusting voldoet maar nipt. Het aantal computers in de ict-lokalen is soms te beperkt om alle leerlingen individueel te kunnen laten werken. Het aantal ict-lokalen zelf is ook te beperkt om er steeds gebruik van te kunnen maken. Er zijn geen computers in de klas waar de leerlingen kunnen op werken. Verder zijn de in de school aanwezige laptops sterk verouderd en moeilijk inzetbaar in de klassen. Dit gaat leraarafhankelijk gepaard met een beperkte integratie van ict in de lessen. In het kader van de uitbouw van activerende werkvormen beschikt de school in het open leercentrum over voldoende beschikbare informatiedragers (kranten, tijdschriften).

Deskundigheidsbevordering Er is een goede vakgroepwerking, maar deze bleef tot voor kort veeleer beperkt tot het maken van organisatorische afspraken. Er zijn echter nog duidelijke uitdagingen op het vlak van de uitwerking van activerende opdrachten, leren leren en de integratie van ict. Er is leraargebonden onvoldoende aandacht voor nascholing. De vakgroep heeft recent wel een aantal inhoudelijke leerlijnen uitgewerkt op het vlak van begeleid zelfstandig leren en de integratie van actualiteit. Deze kwaliteitsvolle inhoudelijke aanzetten en de inzet en werkkraft van de leraren geeft voldoende vertrouwen dat de vakgroep de hiervoor gestelde uitdagingen op een professionele wijze zal aangaan.

3.1.1.5 Nederlands in de basisvorming van aso derde graad Economie-moderne talen en Latijn-moderne talen (D/2006/008)

Voldoet niet

Het leerstofaanbod is onevenwichtig en onvoldoende gericht op de verbreding en verdieping van de communicatieve vaardigheden. Er wordt te weinig aangesloten bij de tekstsoorten die het leerplan opsomt. Het literaire aspect overheerst. De taaltaken voor spreken, luisteren en schrijven situeren zich niet op de verwerkingsniveaus van de eindtermen. De evaluatie is niet representatief en wordt niet gebruikt om het leerproces aan te sturen.

Onderwijsaanbod De leerplanrealisatie voor het vak Nederlands in de basisvorming voldoet niet. De realisatie van de te bereiken eindtermen en leerplandoelstellingen wordt onvoldoende evenwichtig vanuit het competentieleren gespreid over kennis, vaardigheden en attitudes. De vier vaardigheden worden onvoldoende geïntegreerd en op een authentieke communicatieve manier aangeboden. Het geheel is vooral gericht op de literaire component en de spellingsbeheersing. Er is onvoldoende balans tussen instructie en constructie van kennis. Het aanbod aan verschillende tekstsoorten is onvolledig: zakelijke en wetenschappelijke teksten worden wel gestructureerd; maar zelden verwerkt of gepast gepresenteerd in functie van de ontvanger.

Het sollicitatiegesprek (ET 8) wordt niet aangeboden.

De kennisgerichte onderwijsstijl en de overwegend prestatiegerichte onderwijspraktijk resulteren in productgerichte taken en opdrachten. De realisatie van vaardigheidsgerichte eindtermen wordt verschoven naar opdrachten die als product worden geëvalueerd, maar geen beeld geven van de inzichten en strategieën die leerlingen toepassen bij communicatie. Duidelijke leesstrategieën, die leerlingen de nodige leervaardigheden (informatie-, onderzoeks-, selectievaardigheid, reflecteervaardigheid, probleemoplossende vaardigheid) aanreiken om verschillende tekstsoorten te ontsluiten en zelfstandigheid op te bouwen, ontbreken.

De leraren overleggen niet met de collega's Frans, Engels en Duits over de invulling van de specifieke eindtermen van de pool moderne talen.

Specifieke leerinhouden zoals taalvariatie herkennen, literaire teksten in hun historische, politieke en sociale context plaatsen en het verwerken en presenteren in functie van de ontvanger, worden onvoldoende geoefend. Wel heeft de vakgroep werk gemaakt van het leren rapporteren en presenteren.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is productgericht en eerder gericht op het structurerend dan op het beoordelend niveau. Er zijn aanzetten tot evaluatie van peer- en zelfevaluatie. Leraren hebben het moeilijk met het evalueren van attitudes, de leerlingen krijgen mondelinge feedback tijdens de les, maar daar blijft het ook bij.
Het is niet altijd duidelijk volgens welke criteria de schriftelijke opdrachten van de leerlingen in de leesportfolio worden beoordeeld. Dit schooljaar is er werk gemaakt van het informeren van de leerlingen door met duidelijke criteria voor de beoordeling van een aantal spreek- en schrijfvaardigheden te werken.

Leerbegeleiding De kritische reflectie door de leerling op efficiëntie en effectiviteit over het eigen handelen in de voorbereiding van de taalkaak, het uitwerken tijdens de taalkaak, en het terugblikken na de taalkaak is nog geen alledaagse praktijk. Wel proberen de leraren met enkele aanzetten van zelfevaluatie en evaluatie van medeleerlingen het leerproces te begeleiden.
Het oefenen van luister- en spreekvaardigheid krijgt te weinig ruimte tijdens de les om te kunnen begeleiden naar zelfstandig leren.

Uitrusting De aanbevolen materiële uitrusting is beschikbaar. Multimedia-voorzieningen en middelen tot ICT-integratie zijn beperkt inzetbaar.

Deskundigheidsbevordering Ondanks de inspanningen van de leraren en het informele overleg is er van een efficiënt leerplangericht vakoverleg en van verticale samenhang weinig sprake. Wel heeft de vakgroep sinds 2002 afspraken gemaakt omtrent het evalueren van spelling en grammatica in het vak en in de andere taalvakken.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex secundair, art. 15, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex secundair, art. 15, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex secundair, art. 15, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex secundair, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex secundair, 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex secundair, art. 15, 7°)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex secundair, art. 15, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex secundair, art. 115, 4)	ja
Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex secundair, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex secundair, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex secundair, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex secundair, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

De school staat voor de kwaliteitsbewaking van deze indicator aan het begin van een ontwikkelingsproces.

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

Motivering

In het voorgelegde nascholingsplan bewaakt de nascholingscoördinator het professionaliseringstraject. De school heeft momenteel geen correcte invulling van de functie nascholingscoördinator. De school beschikt over een nascholingsplan gebaseerd op de beleidsprioriteiten van de scholengroep. Het nascholingsplan, dat is opgenomen in het schoolwerkplan, vertrekt vanuit een globale behoefteanalyse (2009-2012) georganiseerd door de scholengroep bij het personeel. Het schoolbeleid spoort de personeelsleden aan om deze nascholingsvoorstellen van de scholengemeenschap of deze georganiseerd door het regionale nascholingscentrum te volgen. Deze aanbevelingen worden goed opgevolgd. Weinig personeelsleden volgen daarbuiten nascholing. De multiplicatie van de gevolgde nascholing binnen de vakgroepen is nog niet ingeburgerd. Slechts enkele vakgroepen hebben de pedagogische begeleidingsdienst gevraagd om de vakgroepwerking te ondersteunen. De professionalisering verloopt stroef. Ondanks de beleidsprioriteiten en de gevolgde nascholing van vorig schooljaar is de concretisering van de onderzoekscompetentie in de verschillende polen geen voorwerp van professionalisering geweest. Uit het gevoerde onderzoek blijkt dat in de pool moderne talen een aantal leraren onvoldoende zicht heeft op de krachtlijnen van de leerplannen en dat de afstemming tussen de verschillende talen ontbreekt. Ook het verhogen van de digitale zelfredzaamheid van de leraren wordt jaarlijks opgenomen als nascholingsprioriteit. De effecten zijn bescheiden. De ict-vaardigheid van de leraren is uiteenlopend. Sommige leraren maken zeer gelimiteerd gebruik van het digitaal leerplatform, andere daarentegen communiceren digitaal met de leerlingen.

4.2 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.3 Begeleiding

De school staat voor de kwaliteitsbewaking van deze indicator aan het begin van een ontwikkelingsproces.

4.3.1 Leerbegeleiding

Motivering

Ondanks de leerlinggerichtheid van het pedagogisch project heeft de school nog geen integrale visie op een verticaal uitgebouwde leerbegeleiding. De verschillende acties en initiatieven steunen op de visie die een grote zorg voor alle leerlingen en voor het met verantwoordelijkheid participeren aan een goed schoolklimaat voorop stelt. Door dit uitgangspunt ligt het zwaartepunt bij de socio-emotionele begeleiding van de leerlingen en ligt de klemtoon minder op de leerbegeleiding. De school heeft in het verleden zeker inspanningen geleverd om het preventie- en remediëringsbeleid vorm en inhoud te geven, maar staat nu voor de uitdaging om dit verder doelgericht en schoolbreed uit te werken.

De leerbegeleiding wordt structureel ondersteund door graadcoördinatoren. Door de afwezigheid van een daadkrachtig pedagogisch beleid werden coördinerende taken regelmatig vervangen door operationeel overleg. De concrete uitwerking van ondermeer vakoverstijgende projecten en een gerichte en gecoördineerde pedagogische aanpak werd toegeschoven naar de klastitularissen, de vakleerkrachten en de overwegend graadgebonden vakvergaderingen.

De school richt in de eerste graad diverse structurele acties in rond leerbegeleiding. Zo is er dagelijks naschoolse huistaak- en studiebegeleiding op school voor de leerlingen van de eerste, en vanaf dit jaar ook de tweede graad. Ook zijn voor heel wat vakken kijkwijzers opgesteld met tips over onder andere het regelmatig en efficiënt studeren en het voorbereiden van examens. Door de individuele leraar of vakgroep verantwoordelijk te maken voor het proactief uittekenen en het bewaken van de eerstelijns leerbegeleiding mist de leerbegeleiding samenhang en slagkracht.

Leren leren komt in de eerste graad aan bod in een ingeroosterd uur in het eerste leerjaar en wordt in het tweede in overleg gevoed vanuit sommige vakken. In de volgende jaren wordt elke leraar gevraagd aandacht te hebben voor 'Leren leren', maar er is geen gemeenschappelijke actielijn of visietekst op basis van de vakoverschrijdende eindtermen 'Leren leren'. De terugkoppeling naar de lespraktijk is daardoor zwak en ongelijk.

In de vakgroepen komen de vakoverschrijdende eindtermen 'Leren leren' weliswaar aan bod, maar ze worden als een checklist gebruikt voor de nastrevingsverplichting. Gezamenlijke reflectie om een inhoudelijk referentiekader te creëren en zo meer gelijkgericht aan de verbetering van de leervermogens van de leerlingen te werken, ontbreekt voorlopig. De verzelfstandiging van het leerproces hangt nu nog te veel af van leraargebonden onderwijsstrategieën.

De ontwikkeling van de onderzoekscompetentie in de derde graad is eveneens pool- en vakgebonden. Recentelijk is dit thema door de diverse vakgroepen meer concreet uitgewerkt, maar er ontbreekt voorlopig een schoolbreed referentiekader.

Er zijn verschillende zinvolle initiatieven rond leerzorg genomen (o.m. begeleidingsplannen voor leer- en ontwikkelingsstoornissen, GON-begeleiding, huiswerkklas voor de eerste en de tweede graad). Die zorg is overwegend in handen van het opvoedend personeel dat zich in deze problematiek bekwaamt.

De begeleidende klassenraden zijn het forum waarop leer- en attitudeproblemen worden besproken en vervolgens geregistreerd in het digitaal leerlingvolgsysteem. Het systeem wordt leraargebonden gehanteerd om op basis van de conclusies de remediëringsnoden te inventariseren. Remediëring wordt georganiseerd in de vorm van inhaallessen voor een aantal vakken, voor de rest is de curatieve aanpak hoofdzakelijk leraargebonden. De opvolging van de effecten van de remediëring gebeurt niet systematisch waardoor ook de doeltreffendheid niet gewaarborgd is. Hierdoor gaat relevante informatie verloren voor de onderbouwing van oriënteringsadviezen.

Bij inschrijving wordt de beginsituatie van de leerlingen in kaart gebracht op basis van een intakegesprek. De informatie die dit oplevert, wordt geanalyseerd met het oog op eventuele extra ondersteuningsmaatregelen en wordt aan de klastitularissen bezorgd.

Professionaliseringsinitiatieven in verband met leerstijlen, binnenklasdifferentiatie, evaluatievormen, enz. worden niet uitgewerkt. Ook de vakgroepen staan hier nog voor grote uitdagingen.

Het ontbreken van een doelgericht referentiekader maakt een interne kwaliteitscontrole moeilijk. Voor een aantal pedagogische taken beschikt de school over functiebeschrijvingen die opvolging en evaluatie mogelijk maken, maar van de overige BPT-uren die de school aan leerbegeleiding besteedt via het takenpakket van de graadcoördinatoren, wordt het rendement niet geëvalueerd.

4.4 Evaluatie

De school staat voor de kwaliteitsbewaking van deze indicator aan het begin van een ontwikkelingsproces.

4.4.1 Evaluatiepraktijk

Motivering

De evaluatiepraktijk is nog in ontwikkeling. Er is op het niveau van de school geen specifieke visietekst uitgeschreven, maar er zijn een aantal krijtlijnen uitgezet en afspraken gemaakt, onder meer over het aantal examen- en rapportperiodes en over de verdeling van het gewicht van dagelijks werk en examens in het eindcijfer.

Het gewicht van het dagelijks werk vermindert gradueel, van 50 % in de eerste graad naar een verdeling van 30/70 in de derde graad. De evaluatie dagelijks werk neemt heel wat leestijd in beslag. Er wordt in de drie graden zeer frequent getoetst, zowel via korte en kleine toetsen als grote repetitietoetsen. Het aantal examens en examenperiodes neemt eveneens gradueel af. In de eerste graad zijn er drie volledige examenperiodes, in de tweede graad zijn er drie periodes voor de hoofdvakken van de basisvorming en het specifieke gedeelte en in de derde graad zijn er slechts twee periodes. De school stelt als uitgangspunt dat voor lesgroepen met eenzelfde leerplan een identiek examen wordt voorgelegd. Dat wordt in de doorgelichte vakken waargemaakt. Het bevordert de samenwerking en de gelijkgerichtheid binnen de vakgroepwerking.

Voor een aantal vakken met een- of tweewekelijkse leestijden kiest de school voor permanente evaluatie. Dat blijkt in de praktijk evenwel te resulteren in gespreide evaluatie via geregelde toetsen. Er is nood aan deskundigheid m.b.t. vernieuwde en alternatieve vormen van evaluatie, zoals proces- en peerevaluatie en het aanleggen van een portfolio met verworven competenties.

De evaluatie is globaal nog sterk kennis- en reproductiegericht. Het evalueren van aspecten van leren leren zoals probleemoplossing, reguleren van het leerproces en ontwikkeling van leerstijlen komt hier nog onvoldoende aan bod.

De school evalueert ook een aantal attitudes die gericht zijn op in orde zijn met schoolgerei en taken, medewerking en beleefdheid. Deze worden alleen op de maandrapporten vermeld. Men ervaart evenwel moeilijkheden bij het correct beoordelen en in kaart brengen.

Voor de deliberatieprocedure hanteert de school een aantal criteria die bij alle personeelsleden bekend zijn. De school geeft aan prospectief te delibereren en met het oog op een optimale schoolloopbaan voor elke leerling. Bij een trimester- of jaartekort krijgen leerlingen een vakantietaak opgelegd, meestal gevolgd door een proef. Bij een waarschuwing is er een engagementsverklaring vanwege de leerling voor extra inzet en vanwege de school voor remediëring van de tekorten. Als aso-school reikt men alleen een C-atteest uit voor leerlingen van wie verwacht wordt dat ze ook geen kans op succes in tso zullen hebben. Voor de onderbouwing van de B-attesten is op het niveau van de scholengroep een reeks formuleringen voor clausulering uitgeschreven.

Alleen in III,2 stelt de school in haar deliberatieprocedure de eindbeslissing uit door middel van uitgestelde proeven. Uit de notulen van de delibererende klassenraad blijkt dat dat vorig schooljaar voor 8 % van de leerlingen gebeurde. Bovendien hadden de meesten van die leerlingen een bijkomende proef voor meer dan één vak, in sommige gevallen voor drie tot vijf vakken. Daarmee overtreedt de school de regelgeving die bepaalt dat de beslissing slechts kan worden uitgesteld in uitzonderlijke en individuele gevallen (SO 64, art. 8.1.2).

De maandrapporten bevatten naast de toetscijfers ook een letterbeoordeling van attitudes, de trimesterrapporten de examenresultaten. De rapporten geven ook aan waar de leerling zich voor elk vak bevindt in vergelijking met de resultaten van de klasgenoten. De rapportcommentaren zijn vaststellend, aanmoedigend of waarschuwend, maar vermelden geen remediërende initiatieven.

De processen-verbaal van de delibererende klassenraad vermelden de attestering, een advies voor het volgende schooljaar en een motivering. Bij een B- of een C-attest is er geen verwijzing naar de begeleidende en remediërende acties.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De samenstelling van het directieteam is erop gericht een evenwicht te creëren tussen de benadering van de school als geheel, gesitueerd binnen de scholengroep en het voeren van een pedagogisch beleid. De taakverdeling is duidelijk, maar de moeilijke samenwerking tussen de directeur en de adjunct-directeur heeft de beleidskracht in het verleden sterk gehinderd. Organisatorisch werd alles in goede banen geleid, maar een eerder gestarte pedagogische ontwikkeling is door het gebrek aan aansturing en opvolging nagenoeg stilgevallen. De meest urgente verbeterpunten zijn het organiseren van een leerbegeleiding die resulteert in meer zelfgestuurd en onderzoekend leren en een meer valide evaluatiepraktijk. Met de aanstelling van een nieuwe adjunct-directeur staat de schoolleiding nu voor de opgave om op korte termijn krachtige beleidslijnen uit te werken.

De scholengroep Leielandscholen is nauw betrokken bij de schoolwerking. De samenwerking wordt door het beleid als constructief ervaren. De vertragende rol van het financieel beleid op het niveau van de scholengroep is evenwel een gegeven. Het schoolbeleid heeft de onderwijsvisie van de scholengroep op kwaliteitsvol onderwijs geïntegreerd in haar jaarlijks schoolwerkplan. Daarin zijn duidelijk pedagogische prioriteiten aangegeven, doch gezien de moeilijke beleidscontext is het begrijpelijk dat een aantal onderwijskundige thema's terugkeren en tot nu nog steeds niet gerealiseerd zijn.

Het gegeven dat de school goede resultaten voorlegt, ook in het vervolgonderwijs, en het zwak onderwijskundig leiderschap, verklaren wellicht de geringe of alleszins laattijdige belangstelling van de vakgroepen om zich voor vaardigheidsgericht onderwijs te engageren. Het erkenningsonderzoek is daarin duidelijk. Ook de ict-infrastructuur biedt onvoldoende ondersteuning voor een volwaardige leerplanrealisatie en zelfgestuurd, activerend onderwijs. Het gebrek aan gelijkgericht beleid en doortastende strategieën bij het opvolgen van schoolbrede maatregelen en afspraken is een belasting voor de groepsbinding. Ook de rationalisatiemaatregelen die door het lerarenteam als bedreigend voor de eigenheid van de school overkomen, heeft de cohesie gehypotheekeerd. Toch voelen de meeste leraren zich thuis, engageren zich in de diverse werkgroepen en werkt het schoolteam toekomstgericht. Er circuleren reeds tal van vrij recente teksten en nota's die de prioritaire thema's van het schoolwerkplan vorm geven. Goed geformuleerde, haalbare en meetbare doelstellingen binnen een transparant gefaseerd tijdspad en met aandacht voor opvolging en bijsturing zijn de vereisten om een breder draagvlak voor de noodzakelijke innovatie te creëren.

De schoolvisie op taalbeleid heeft er toe geleid dat in de afgelopen jaren gemeenschappelijke afspraken werden vastgelegd rond spel- en grammaticafouten in de taalvakken. Daarnaast werden afspraken gemaakt omtrent de lay-out en bronvermelding bij het schrijven van een werkstuk. De school kent heel weinig allochtone leerlingen en vindt dat de leerlingen het Nederlands voldoende beheersen. Een beperkt aantal leerlingen heeft als thuistaal het Frans of is tweetalig. Sinds 2008-2009 werkt een werkgroep taalbeleid aan kleinere initiatieven (affichecampagnes, taaltips, taalbuddy, fictieve mail e.d.) om het correct taalgebruik te stimuleren. Vooral de taalleraren zijn betrokken.

De directieraad, gevormd door de twee directeuren, de graadcoördinatoren, de gekozen vertegenwoordigers van het lerarenteam en het opvoedend personeel zijn verantwoordelijk voor de besluitvorming. Uit de verslaggeving valt op dat vooral de praktische schoolorganisatie aan de orde is en dat pedagogische onderwerpen veeleer zelden op de agenda worden geplaatst. Dit gebrek aan pedagogische dynamiek verklaart ook mede de zware, overwegend organisatorische taakinvulling van de graadcoördinatoren.

De school organiseert formeel overleg en respecteert hierin alle richtlijnen van het participatiedecreet. De ontwikkelde voorstellen worden doorgaans voor overleg en advies aan de overlegstructuren voorgelegd. Het participatierecht van de leerlingen, wordt ernstig genomen. Zo is een afvaardiging van de leerlingen van de derde graad, het presidium, verantwoordelijk voor de organisatie van heel wat leerlinggebonden activiteiten. Het schoolklimaat wordt door de leerlingen als positief ervaren.

De school staat voor wat interne kwaliteitszorg betreft aan het begin van een ontwikkeling. De scholengroep heeft op basis van focusgesprekken met de verschillende lerarenteams informatie verzameld over sommige aspecten van schoolbeleid. De conclusies werden omgezet in een actieplan dat de kwaliteitszorg centraal stelt. Er zijn binnen de school reeds waardevolle initiatieven genomen met betrekking tot zelfevaluatie, maar het ontbreekt voorlopig aan strategie en systematiek en de schoolcultuur is nog niet voldoende doordrongen van de noodzaak van reflectie en het effect ervan op kwaliteitsverbetering.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het aangenaam schoolklimaat.
- De werking van de leerlingenraad, vooral in de derde graad.
- De zorg voor de leerlingen.

Wat betreft het algemeen beleid

- De schoolorganisatie.
- De inzet van het middenkader.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het realiseren van de specifieke eindtermen m.b.t. de onderzoekscompetentie in alle polen.
- De implementatie van activerende werkvormen.
- Het aanleren van strategieën rond leren leren.
- De uitbreiding en de beschikbaarheid van de ict-infrastructuur.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De leerbegeleiding.
- De evaluatiepraktijk.
- De deskundigheidsbevordering.

Wat betreft het algemeen beleid

- De verdere uitwerking van het pedagogisch beleid.
- De opvolging van de leerplanrealisatie.
- De aansturing en opvolging van de graadoverschrijdende vakgroepwerking.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- Het toekennen van uitgestelde beslissingen conform SO 64 §8.1.2; BVR 19/07/2002, art 37 §2

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 3 ASO Economie-moderne talen	X	X
Graad 3 ASO Latijn-moderne talen	X	X

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-12-2015 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

BEPERKT GUNSTIG

omwille van De uitgestelde beslissingen conform SO 64 §8.1.2; BVR 19/07/2002, art. 37§2

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-12-2015 opnieuw een controle uit.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Johanna Coeman de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	